

Täysistunto

Torstai 6.3.2025 klo 16.00—19.15

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 143/2024 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 2/2025 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Siellä on ensimmäisenä valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Peltokangas. Olkaa hyvä.

Keskustelu

17.57 **Mauri Peltokangas ps:** Arvoisa rouva puhemies! Olemme käsitelleet tätä hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta hallintovaliokunnassa, ja mietintö on tietenkin kaikkien nähtävillä. Siellä ovat huomattavissa myös opposition vastalauseet, joista kenties silmiinpistävin on vihreiden ja vasemmiston kansanedustajien yhteinen vastalause. Haluan painottaa näiden puolueiden edustajille, että tässä esityksessä ei ole kysymys siitä, että ulkomaalaisia otettaisiin säilöön huvin ja urheilun vuoksi, vaan kyseessä on tilanne, jossa ulkomaalainen on vaaraksi yleiselle turvallisuudelle tai järjestykselle. Nämä termit saavat sisältönsä EU-oikeudesta, joten niitä ei tarvitse sen kummemmin ihmetellä.

Ihmisiä ei laiteta 18 kuukaudeksi vankilanomaisiin olosuhteisiin ilman mahdollisuutta lähteä sieltä pois tuosta vain. Vankilastahan ei pääsisi yhtään mihinkään. Yleensä nämä maksimipituudet toteutuvat tilanteissa, joissa maasta poistettava ei suostu yhteistyöhön viiranomaisten kanssa. Ulkomaalaisella on sekin vaihtoehto, että ryhtyy yhteistyöhön ja pääsee pois säilöstä. Ei tämä sen vaikeampi yhtälö ole.

Säilöönoton pituus riippuu, totta kai, aina kulloisestakin tilanteesta, ja sen tulee olla aina oikeasuhtainen. Pidän vihervasemmiston kritiikkiä pahasti yliampuvana ja uhkakuvia maalailevana. Tässä on kysymys tarpeellisesta maahanmuuttopolitiikan uudistamisesta.

Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaiset ovat turvallisuuspuolue. Suomalaisten turvallisuus on meille sydämen asia, enkä ainakaan minä näe mitään ongelmaa siinä, että Suomi pyrkii suojaamaan omia kansalaisiaan sellaisilta ulkomaalaisilta, jotka aiheuttavat oikeaa vaaraa. Tämä laki ei kosketa millään tavalla sellaisia maahanmuuttajia, jotka ovat täällä jostain asiallisesta syystä ja joilla ovat asiat kunnossa.

Vihervasemmiston kritiikissä tuotiin myös lapsiasia esille. Mietinnössä on kuitenkin tämäkin tosiasia huomioitu erinomaisella tavalla: ”Kansainväliset velvoitteet edellyttävät, että lapsen säilöönotto on mahdollisimman lyhytkestoista. Voimassa olevassa laissa ei ole erillistä säännöstä huoltajansa kanssa säilöön otettavan lapsen säilöönoton enimmäiskes-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2025 vp

tosta. Ulkomaalaislain 122 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös, joka koskee huoltajansa kanssa säilöön otettavan lapsen säilöönoton enimmäiskesto. Säilöönoton enimmäiskesto voi olla enintään kolme kuukautta, jota maasta poistamiseen liittyvissä tilanteissa voidaan jatkaa enintään toisella kolmella kuukaudella. Ilman huoltajaa olevan lapsen osalta laissa on jo säädetty erillisestä lyhyestä säilöönottoajasta. Valiokunta tähdentää, että lapsia otetaan Suomessa säilöön erittäin harvoin ja tällöinkin vain lyhyeksi aikaa.” — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

18.01 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä oleva hallituksen esitys on yksi monista maahanmuuttopolitiikkaa kiristävistä erinomaisista esityksistä, joita perussuomalaiset ovat vaatineet jo pitkään. Tällä pyritään tehostamaan laittomasti maassa oleskelevien henkilöiden maasta poistamista ja turvaamaan paremmin yleinen järjestys ja turvallisuus sekä kansallinen turvallisuus. Uuden lain myötä ulkomaalaisten säilöönottoa ja maahantulokieltoja koskevat säännökset tiukkenevat. Säilöönoton enimmäisaikaa pidennetään maasta poistamisen yhteydessä 12 kuukaudesta 18 kuukauteen. Jos kyse on turvallisuushkaa aiheuttavasta maahanmuuttajasta, häntä voidaan jatkossa pitää säilössä jo ennen maastapoistamis päätöstä enimmillään vuosi nykyisen puolen vuoden sijaan.

Arvoisa puhemies! Tällä esityksellä mahdollistetaan myös pysyvän oleskeluluvan menetys, jos oleskeluluvan jo saanut maahanmuuttaja vaarantaa turvallisuutta Suomessa. Ei voi olla niin, että Suomeen muualta tulleet voi alkaa aiheuttamaan häiriötä vaarantaen turvallisuutta ja palkinnoksi siitä saa jäädä Suomeen. Esityksen mukaan suomalaisten turvallisuutta vaarantavat oleskeluluvan jo saaneet menettävät sen. Pälle voidaan laittaa myös maahantulokielto, jonka tämän esityksen kiristykset mahdollistavat.

Arvoisa rouva puhemies! Maahanmuuttopolitiikan suunta, toden totta, on muuttunut merkittävästi nykyisen hallituksen toimesta ja perussuomalaisten ansiosta. Liian löysä linja on johtanut vakaviin ongelmiin monissa Euroopan maissa. Ruotsissa pitkään jatkunut löysä maahanmuuttopolitiikka on johtanut rikollisuuden ja jengiväkivallan räjähdysmäiseen kasvuun, mikä on heikentänyt kansalaisten turvallisuutta. Ruotsissa on alueita, joita jopa poliisit karttavat. Näillä alueilla asuu jopa kokonaisia jengiperheitä, joissa lapset kasvavat jengitoimintaan. Niin ikään näillä alueilla pienestä pitäen lapsille ja nuorille tulevat tutuksi väkivalta ja huumorikollisuus. Myös Saksassa ja Ranskassa on nähty, kuinka hallitsematon maahanmuutto on johtanut väkivaltaan, rikoksiin ja länsimaisen yhteiskuntajärjestyksen horjuttamiseen.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä esitys vie Suomen maahanmuuttopolitiikkaa oikeaan suuntaan, mutta paljon on vielä tehtävää, ja paljon hyvää lainsäädäntöä onkin vielä tällä hallituskaudella tulossa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki.

18.03 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Käsittelemme hallituksen esitystä laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta. Hallintovaliokunta on saanut valmiiksi mietinnön laista. Sosiaalidemokraatit esittävät muutoksia esitykseen, mutta vihreät ja vasemmistoliitto haluavat hylätä koko lain. Miksi? Heidän näkemyksensä mukaan esitys siis tarkoittaa, että henkilö voitaisiin sulkea vankeuden kaltaisiin oloihin 18 kuukaudeksi ilman, että hän olisi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2025 vp

syyllistynyt mihinkään rikokseen tai millään tavoin osoittanut olevansa vaaraksi itselleen tai muille, ikään kuin viranomaiset voisivat jatkossa mielivaltaisesti poimia ulkomaalaisia vankilaan kadulta. Tällainen pelko on aiheeton.

Säilöön ottamiselle ja sen pituudelle on edelleen lain määräämät asialliset kriteerit, ja muistutan edustajia, että meidän viranomaisemme toimivat virkavastuulla lakien ja määräysten mukaisesti. Puhumme nyt ihmisistä, jotka aiheuttavat vaaraa yleiselle järjestykselle tai turvallisuudelle. [Anna Kontula: Eivät läheskään kaikki!] Vastalauseiden perusteella on syytä olettaa, että oppositio ei tunnu lähtevän sisäisen turvallisuuden talkoisiin mukaan mitenkään ennakoivasti, vaan ensin pitää odottaa uhreja ja sitten kauhistellaan asioita isosti ja etsitään syyllisiä: kuinka näin pääsi käymään? Onneksi nykyhallitus ymmärtää, että rikoksia on hyvä torjua myös ennakoon.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksen perusteluista ilmenee, että säilöönoton keskimääräinen pituus on Helsingin säilöönottoyksikössä vuosina 20—23 ollut noin 12—15 vuorokautta ja Joutsenon säilöönottoyksikössä noin 46—54 vuorokautta. Nykyiselläänkin sallitut pidemmät säilöönottoajat ovat hyvin harvinaisia. Näihin pidennettyihin aikoihin on tarvetta tyypillisesti vain, jos henkilö ei suostu mihinkään yhteistyöhön, kun hänet pitäisi palauttaa kotimaahansa. Toisin sanoen viranomaiset eivät käytä mielivaltaa. Kukaan ei joudu 18 kuukaudeksi vankilaolosuhteisiin aiheetta. Sinne joutuu, jos ei ole asiallista syytä oleskella Suomessa eikä suostu vapaaehtoisesti poistumaan. Näiden säilöönotettujen ihmisten liikkumisvapaus Suomessa ei voi olla tärkeämpää kuin suomalaisten oikeus turvallisuuteen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kontula.

18.06 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Ihan alkuun totean, että silloin kun valiokunnan puheenjohtaja käyttää esittelypuheenvuoroa, [Mauri Peltokangas: Ei ollut esittelypuheenvuoro!] valiokunnan puheenjohtaja ei edusta itseään, [Mauri Peltokangas: Ei ollut esittelypuheenvuoro!] vaan siinä tilanteessa hän edustaa valiokuntaa. [Mauri Peltokangas: Ei ollut esittelypuheenvuoro!] Sellaisessa tilanteessa ei ole kohtuullista, [Mauri Peltokangas: Kukaan välihuuto] käyttää pejoratiivisesti sävyttyneitä nimittelyjä [Mauri Peltokangas: pyytää vastauspuheenvuoroa] muista valiokunnan jäsenistä, ei myöskään ole asiallista antaa virheellisiä tietoja käsittelyssä olevasta asiasta.

Ehkäpä tämän valiokunnan puheenjohtajan aloituksen harhauttamana myös edustaja Rintamäki toisti saman virheellisen väitteen, että ne henkilöt, joita nyt tässä käsiteltäisiin, olisivat yleisen järjestyksen, yleisen turvallisuuden tai kansallisen turvallisuuden kannalta vaarallisia henkilöitä. Kyllä, näitäkin joukossa on, ainakin mikäli uskomme viranomaisten arvioon, mutta nämähän eivät ole mitenkään ainoita perusteita, joilla nyt ihmisiä ollaan sulkemassa jopa 18 kuukaudeksi vankilaolosuhteisiin. Ja se, että heidät kaikki profiloidaan määritelmillä, jotka eivät ole yhdistettävissä edes viranomaisarvioiden perusteella läheskään kaikkiin, todennäköisesti edes enemmistöön, on politiikan tekemistä toisten ihmisten oikeusturvalla, hengellä, turvallisuudella ja vapaudella.

Edustaja Rintamäki kysyi, miksi vastalause. Tämä on vastalause, jonka kirjoittamiseen on käytetty poikkeuksellisen paljon aikaa sen takia, että vaikka itse esitys on melko vähäpätöinen, se sisältää isoja periaatteellisia kysymyksiä.

Länsimaisen oikeusjärjestyksen perustaksi on valistuksesta lähtien vakiintunut ajatus yksilön henkilökohtaisesta vapaudesta. Tähän perusideaan kytkeytyvät nykyisin useat ih-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2025 vp

misoikeudet ja oikeusperiaatteet. Henkilökohtaisen vapauden ilmeisimpiä muotoja ovat liikkumisen vapaus ja mielivaltaisen vapaudenriiston kieltäminen, ja nämä siis koskevat kaikkia oleskelustatuksesta riippumatta. Tästä syystä kaikenlaiset tilanteet, joissa henkilön voidaan katsoa joutuvan julkisen vallan toimesta vapaudenmenetyksen tai riiston kohteeksi, ovat vahvasti säädeltyjä. Pääsääntö on, että muun kuin rikoksesta langetetun tuomion johdosta tehty vapaudenriisto on luonteeltaan viimesijainen, siitä säädetään laissa tarkkarajaisesti ja sillä pyritään suojaamaan jotakin tärkeää yhteiskunnallista intressiä.

Valiokunnan kuulemien asiantuntijoiden mukaan näitä kriteerejä esitetty lainsäädäntö ei täytä. Esityksessä säilöönoton kestoa pidennettäisiin ja perusteita lisättäisiin. Oletuksena on, että ehdotetut uudistukset johtaisivat säilöönotettujen määrän merkittävään kasvuun. Esitys sisältää useita ongelmallisia kohtia, joista tässä käyn läpi vain perustavimmat.

Ensinnäkin esitys siis tarkoittaa, että henkilö voitaisiin sulkea vankeuden kaltaisiin oloihin ilman, että hän olisi syyllistynyt mihinkään rikokseen tai millään tavoin osoittanut olevansa vaaraksi itselleen tai muille, siis myös silloin, kun henkilö ei ole syyllistynyt mihinkään rikokseen tai millään tavoin osoittanut olevansa vaaraksi itselleen tai muille. Säilöön voitaisiin jatkossakin sulkea myös kaikenikäisiä lapsia, siis jopa pikkulapsia.

Toiseksi säilöönoton tuomioistuinkäsittelyssä noudatetaan nurinkäännettyä syyttömysolettamaa, jossa henkilön pitää vankeudesta päästäkseen kyetä osoittamaan oma syyttömyytensä. Erityisen absurdin tehtävästä tekee se, että useimmiten käsittelyn kohteena ovat oletetut tulevaisuuden tapahtumat. Henkilön pitäisi siis uskottavasti osoittaa, että hän ei tule joskus tulevaisuudessa tekemään jotakin tekoa. Kuinka kohtuullisena oikeusturvan kannalta voidaan pitää vaatimusta, että henkilön pitää osoittaa, että ei joskus tulevaisuudessa tee jotakin tekoa?

Säilöönotto olisi jatkossa mahdollista myös yleisen järjestyksen tai yleisen turvallisuuden vaarantumisen perusteella. Tämä vahvistaa kehitystä, jossa samanlaisia turvallisuushuolia kohdellaan eri tavoin henkilön oleskelulupastatuksesta riippuen. Muun muassa rikoslaissa säädetään laajalti erilaisista yleisen järjestyksen ja turvallisuuden uhkatekijöistä ja muualla lainsäädännössä viranomaisten keinoista niihin puuttumiseksi. Esityksessä ei perustella, miksi ja miltä osin nämä säädökset olisivat toimimattomia nimenomaan tämän ryhmän kohdalla, kun ne muiden kohdalla ilmeisestikin ovat riittäviä.

Arvoisa puhemies! Ajattelin käyttää vielä toisen puheenvuoron puhuakseni erikseen näistä yleisen turvallisuuden, järjestyksen ja kansallisen turvallisuuden käsitteistä. Nyt tässä kohtaa päätän puheenvuoroni ehdotukseen, että lakiehdotus hylätään.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten vastauspuheenvuoro valiokunnan puheenjohtajalle. Olkaa hyvä.

18.12 Mauri Peltokangas ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Olen kuullut tässä salissa monenlaisia puheita, mutta nyt täytyy kyllä kokeneelle kansanedustaja Kontulalle todeta, että me olemme asian toisessa käsittelyssä. Hallintovaliokunnan puheenjohtaja piti esittelypuheenvuoron asian ensimmäisessä käsittelyssä. Te varmaankin tiedätte tällaisen käytännön olevan aivan normaali. Toisessa käsittelyssä usein valiokunnan puheenjohtaja tulee pitämään kansanedustajana oman puheenvuoronsa tuolta puhujapöytästä.

Pidän erittäin raskauttavana, että edustaja Kontula antoi täysin muunneltuun totuuteen perustuvan lausunnon julkisessa televisiolähetyksessä tietoisesti, että tekee tämän, koska

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2025 vp

hänen kokemuksellaan oleva kansanedustaja ei ole niin perehtymätön asioihin kuin nyt edustaja Kontulan kohdalla näyttää. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten mennään puhujalistaan. — Edustaja Alametsä.

18.13 Alviina Alametsä vihr: Arvon puhemies ja kollegat! Asiantuntijat ovat esittäneet vakavia huolia tästä esityksestä, ja etenkin lapsen oikeudet ovat vaakalaudalla. Kannatan edustaja Kontulan tekemää hylkäysehdotusta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vuornos.

18.13 Henrik Vuornos kok: Arvoisa puhemies! Tässä salissa käsiteltiin viime vuonna pitkään ja hartaasti rajaturvallisuuslakia, jonka taustalla oli naapurimaamme Venäjän aiheuttama välineellistetty maahantulo, ja tähän liittyen käytiin aika laajasti sellaista keskustelua, että ennen kuin siirrytään perustuslain säätämisyjärjestyksessä oleviin lakeihin, pitäisi käyttää kaikki mahdolliset keinot ennen sitä. Tämä lakiesitys on jälleen yksi niistä keinoista, joilla voidaan ennen tämmöistä poikkeuksellista lainsäädäntöä hallita maahantulon tilannetta erityisesti tämmöisessä välineellistetyn maahantulon tilanteessa tai tilanteessa, jossa maahan tulee muista syistä paljon turvapaikanhakijoita.

No, viime talvena Venäjän rajan yli, itärajan yli, tuli noin 1 300 turvapaikanhakijaa, joista yli 200 keskusrikospoliisin arvion mukaan katosi viime keväänä. Keskusrikospoliisi myös arvioi, että joukossa oli kymmeniä yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle vaarallisia henkilöitä, joilla oli esimerkiksi rikostaustaa, äärijärjestötaustaa tai sellaista taustaa, että oltiin osallistuttu sotatoimiin alueella, ja kyllä täytyy tätä vastalauseetta ihmetellä siltä osin — ei välttämättä vasemmistoliittoa, mutta vihreitä — että välineiden tuominen tämmöisiin tilanteisiin, missä meillä on viranomaisen mukaan selkeästi yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle vaarallisia maahan tulevia henkilöitä, olisi semmoista, että se kannattaisi hylätä kokonaan.

Mielestäni esitys on hyvin perusteltu ja tuo Suomen turvallisuusviranomaisille lisää keinoja, joilla Suomen turvallisuutta voidaan vahvistaa erityisesti tällaisessa tilanteessa, jossa valtiollisesti maahan painetaan ihmisiä, joilla on vaarallista taustaa ja jotka voivat olla vaaraksi yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle. Pidän esitystä siten hyvin perusteltuna.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kontula.

18.16 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Edustaja Peltokangas on aivan oikeassa, ja pyydän anteeksi. Tein virheen siinä kohtaa, kun oletin tai muistin väärin, missä käsittelyssä olemme menossa. Eli pyydän anteeksi sitä, että oletin edustaja Peltokankaan esittäneen pejoratiiviset puheenvuoronsa muista valiokunnan edustajista puheenjohtajan ominaisuudessa sekä virheelliset tiedot käsiteltävästä asiasta, ja myönnän, että hän esitti ne täysin vain edustaja Peltokankaana.

Edustaja Vuornokselle totean, että ne henkilöt, jotka ovat kadonneet, ovat viranomaisarvioiden mukaan lähteneet pois maasta. Yhdenkään kohdalla ei ole valiokunnan kuulemisissa tullut esiin, että yleinen järjestys tai turvallisuus olisi vaarantunut. Mikäli kansallisen turvallisuuden kannalta jotakin vaaraa oltaisiin havaittu, heidät olisi voitu ottaa säilöön jo

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2025 vp

vanhan lainsäädännön perusteella. Mutta edelleenkin muistutan, että erittäin pieni osa säilöön otetuista ihmisistä on siellä tähän asti ollut kansalliseen turvallisuuteen vedoten, eikä ole näköpiirissä, että nimenomaan yleinen järjestys ja turvallisuus olisi se syy, jolla jatkosakaan ihmisiä ensisijaisesti otettaisiin säilöön, joten tämän lakiesityksen freimaaminen näihin asioihin samalla unohtaen, että siellä täysin mihinkään rikoksiin syyllistymättömät ihmiset — sellaiset ihmiset, joita ei edes epäillä aikeista syyllistyä mihinkään rikoksiin, jopa pikkulapset — ovat vankilassa. Jos tämä puoli jätetään pois näistä lakiesityksen kuvauksista, niin se on kyllä... No, tämä on taas se kohta, missä en löydä sanoja, koska paheksun niin kovasti tällaista ratkaisua.

Yleisesti olisi hirveän tärkeätä, että kun kansanedustajat säätävät lakeja, niin he ymmärtäisivät sen, että lakeja, jotka turvaavat ihmis- ja perusoikeuksia, ei ole laadittu normaalioloja ja hyvää säätä varten. Ne laaditaan aina sitä pahaa päivää varten, kun jostakin syystä instituutiot horjuvat, kun jostakin syystä viranomaiseen ei voida luottaa, kun tapahtuu jostakin sellaista, että se viranomainen ei ole pelkän terveen järjen varassa oleva luotettava suoja ihmis- ja perusoikeuksille. — Arvoisa puheenjohtaja, siirryn sinne pönttöön. [Puhe-mies: Olkaa hyvä! — Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle] — Jos näin olisi, niin suurinta osaa meidän lainsäädännöstä ei tarvittaisi lainkaan, koska jos me voitaisiin luottaa ihmisten harkintakykyyn ja terveeseen järkeen kaikissa olosuhteissa — silloinkin, kun intressit poikkeavat toisistaan merkittävästi, silloin, kun ihmiset kohtaavat erilaisia pakkoja ja erilaisia kriisitilanteita — niin mihin me tarvittaisiin näitä oikeusvaltiorakenteita? Ei, koko oikeusvaltiorakennelma on syntynyt nimenomaan siitä oivalluksesta, että aika ajoin yhteiskunnassa syntyy tilanteita, jolloin harkinta horjuu, ja silloin tarvitaan sitä lainsäädäntöä. Hyvänä esimerkkinä melko tuoreesti taaksepäin on tämä Trumpin viime kauden päätös, jolloinka ainoa, joka huolehti siitä, että Yhdysvallat ei luisunut kaaokseen, oli heidän instituutionsa, joidenka lainsäädännön ja institutionaalisten rakenteiden turvin he kykenivät pysäyttämään tällaisen vallankaappausyrityksen.

Pahimmillaan kaikkialla siellä, missä mopo on niin sanotusti lähtenyt todella pahasti kärsistä, aina on vedottu kansalliseen turvallisuuteen ja yleensä on vedottu myös yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen. Nämä ovat semmoisia käsitteitä, joiden kohdalla poliitikkojen pitäisi tietää, että nyt ollaan erityisen varovaisia, koska nämä ovat voimakkaita aseita myös erilaisten totalitaaristen järjestelmien käsissä, ja historiallisia esimerkkejä on niin paljon, että niitä ei mitenkään voi pitää poikkeustapauksina. Nimenomaan silloin, kun nämä sanat lausutaan ääneen, on erityisen tärkeätä, että katsotaan, että se lainsäädäntö on tarkkarajaista, että se on kohtuullista, että se on aivan varmasti viimesijaista. Ja juuri tästä syystä esimerkiksi oikeusministeriö esitti todella paljon kritiikkiä näihin muotoiluihin, joita tässä lakiesityksessä oli, koska nämä perusolettamat, jotka suojaavat ihmisten oikeuksia, meidän kaikkien oikeuksia, oli muotoiltu niin löysästi, että niihin ei tosiasiallisesti pysty vetoamaan.

Minä näen, että vaikka tämä lakiesitys on verraten pieni, se on osa pidempää jatkumoa, jossa ollaan heikennetty jo pidemmän aikaa tässä yhteiskunnassa sellaisten ihmisten oikeusasemaa, joista kukaan ei ole niin kauhean kiinnostunut. Ja sinänsä se ei ole mitenkään radikaalia eikä mikään suuri saavutus, toisin kuin edustaja Rasinkangas tässä esitti. Kyllä tätä huonoa tietä on kuljettu jo kauan ennen perussuomalaisiakin, valitettavasti. Se on kuitenkin periaatteellisella tasolla merkittävää, koska se osoittaa sitä, kuinka pahasti meidän yleissivistys on päässyt rapautumaan ja kuinka heikosti meidän poliittinen eliitti tällä hetkellä ymmärtää sen, kuinka vaarallisia askeleita se on ottamassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lundén.

18.23 **Mikko Lundén ps:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on siis jälleen keran loistava hallituksen esitys, joka koskee ulkomaalaislain muuttamista. Esityksen taustalla ovat hallitusohjelman maahanmuuttopoliittiset linjaukset, joilla pyritään vahvistamaan Suomen kansallista turvallisuutta ja yleistä järjestystä. Hallitusohjelman mukaisesti näillä muutoksilla tähtäämme yksinkertaisesti siihen, että laittomasti maassa olevat henkilöt voidaan poistaa Suomesta mahdollisimman tehokkaasti.

Uudet muutokset ulkomaalaislaissa tuovat mukanaan useita merkittäviä muutoksia, jotka tiukentavat säilöönoton ja maahantulokieltojen käytäntöjä. Esimerkiksi säilöönottoperusteita täydennetään kahdella uudella säännöksellä, jotka tähtäävät yleisen turvallisuuden ja järjestyksen varmistamiseen. Samalla säädettäisiin siitä, että säilöönoton enimmäiskestoaikaa pidennettäisiin 18 kuukauteen. Tämä on linjassa EU:n paluudirektiivin kanssa. Muutos mahdollistaisi myös säilöönoton jatkamisen silloin, jos kansallinen turvallisuus tai yleinen järjestys olisi vaarantumassa, ennen kuin varsinainen päätös maasta poistamisesta olisi tehty.

Arvoisa rouva puhemies! Muutosten myötä lakiin lisättäisiin myös uusi sääntely tavanomaista suurempiin palautettaviin määriin liittyen, erityisesti poikkeuksellisissa tilanteissa, jolloin käsittelyssä olisi suurempi määrä palautettavia henkilöitä. Lisäksi laittoman oleskelun määritelmää tarkennettaisiin ja vahvistaisimme yhteistyövelvoitteita maasta poistamismenettelyssä.

Maahantulokiellon määräämistä tehostettaisiin tekemällä siitä nykyistä velvoittavampaa erityisesti niissä tilanteissa, joissa henkilö ei ole lähtenyt maasta vapaaehtoisesti paluun aikarajan puitteissa. Tällöin harkinta-aika rajoittuisi vain lapsen etuun ja perhe-elämän suojaan.

Uudet säännökset mahdollistaisivat myös sen, että voisimme määrätä kolmannen maan kansalaiselle määräaikaisen maahantulokiellon enintään viideksi vuodeksi. Toistaiseksi voimassa oleva maahantulokielto voitaisiin määrätä ilman, että henkilö on tuomittu rangaistukseen, jos hän muodostaa vakavan uhan kansalliselle turvallisuudelle.

Esityksen myötä lakiin lisättäisiin myös säännökset oleskeluluvan peruuttamisesta ja maahantulokiellon määräämisestä Suomen ulkopuolella olevalle henkilölle, mikä vahvistaa entisestään Suomen rajaturvallisuutta.

Arvoisa rouva puhemies! Näillä muutoksilla hallitus pyrkii turvaamaan entistä paremmin Suomen ja suomalaisten turvallisuuden. Lakimuutosten myötä meillä on entistä paremmat mahdollisuudet puuttua laittomasti maassa oleskelevien henkilöiden oleskeluun Suomessa sekä suojella koko yhteiskuntaa. — Kiitos, arvoisa rouva puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen.

18.25 **Rami Lehtinen ps:** Arvoisa rouva puhemies! On melkoisia väitteitä ja keskustelua siitä, että viranomaiset syyllistyisivät ikään kuin mielivaltaan jatkossa ja ottaisivat ihmisiä yli vuodeksi vankilaolosuhteisiin ilman, että siihen olisi mitään syytä. Jo nykypäivänähän, jos viranomaiset näin toimisivat, voitaisiin tehdä kenen tahansa meidän kohdalla vastaavalla lailla. Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden vaarantaminen mahdollistaa kiinniottamisen jo nykyllaikin ihan kenen tahansa meistä kohdalla, mutta eipä meitä ihmisiä kuitenkaan vankilaan kadulta revitä, jos ei siihen perusteita löydy. Siksi meidän viranomai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2025 vp

siin tänä päivänäkin luotetaan, koska tiedetään, että perusteettomasti tässä maassa vankilaan ei joudu.

Edustaja Kontula jo poistui, mutta hän otti esiin sen, että lakeja pitäisi säätää pahoja päiviä varten ja tämä laki ei sellaista varten ole. En tiedä, paljonko niitä pahoja päiviä pitää tulla. Ruotsissa ensimmäisen kuukauden aikana joka päivä on räjähtänyt pommi. Saksassa on useita puukotuksia, pahimmillaan kymmeniä päivittäin. Väkijoukkoon ajetaan harva se päivä. Eivät nämäkään kauhean hyviä päiviä ole. Jotenkin tähän pitää pystyä puuttumaan, niin kuin moni muukin maa on ymmärtänyt sen, että näihin pitää puuttua eikä hyväksyä tätä nykyistä tilannetta. Mistä nämä johtuvat? Nämä johtuvat siitä, että meillä ei ole se tilanne hallinnassa. Siksi me tarvitaan uusia työkaluja, ja tämä on yksi tärkeä työkalu siihen. Me tiedämme myöskin sen, että meillä on erittäin vaarallisia ihmisiä, joita me ei voida tuomita oman kansallisen lainsäädännön puitteissa eikä tietenkään myöskään jonkun muun maan lainsäädännön puitteissa. Mutta jokainen ymmärtää, että siitä huolimatta, että siitä rikoksesta ei heitä pystytä tuomitsemaan, he aiheuttavat vakavaa vaaraa yhteiskunnan järjestykselle ja turvallisuudelle, ja siksi heidät pitää tästä maasta pystyä poistamaan ennen kuin se teko kulminoituu tähän meidän omaan maahan. Ei näitä tehdä kiusaksi kenellekään eikä ketään vastaan vaan siksi, että tämä maa jatkossakin pysyisi turvallisena ja pystytään välttämään ne ongelmat, joita muissa maissa on.

Sitten ihan nopea kommentti vielä liittyen lapsiin, siihen, että lapsiakin ikään kuin otetaisiin kadulta ja vietäisiin vankilaan tässä maassa. Meillä nykyisellään on lapsia vankilaolosuhteissa siitä johtuen, että heidän vanhempansa ovat tehneet tekoja, joista ovat joutuneet vankilaan. Aina silloin meidän viranomaiset harkitsevat, kumpi on lapselle parempi, olla vanhemman mukana siellä vankilassa vai sitten sijoitettuna johonkin muualle. Pääosin lapselle on aina hyvä olla vanhemman läheisyydessä ja oman perheen yhteydessä, mutta tästäkin tietysti voidaan olla eri mieltä. Uskon tässäkin, että meiltä löytyy harkintaa ja oikeat käytännöt tähän asiaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas.

18.28 Merja Rasinkangas ps: Kiitos, puhemies! Täällä kannettiin huolta alaikäisten lasten säilyttämisestä ja kiinniotosta. Kuitenkin täällä puhutaan myös, että ilman huoltajaa olevia alaikäisiä saa ottaa säilöön vain poikkeuksellisissa olosuhteissa. Itse lasten ja nuorten parissa työskennelleenä poliisiviranomaisena katson pikemminkin niin, että ilman huoltajaa olevat lapset, alaikäiset, ovat heitteillä ja itselleen vaarassa. Näin ollen, jos verrataan vaikkapa Ruotsiin, Ruotsissa esimerkiksi näitä alaikäisiä jengirikollisia on siellä suljetussa lastensuojeluyksikössä, ja he kokevat sen turvapaikakseen. Se on heille turvallinen tila. Meillä on Suomessa myöskin lastensuojeluviranomainen, jonka ala ulottuu myös ulkomaalaisiin lapsiin ja joka tarvittaessa puhuttaa heidät ja heidät sinne lastensuojelun piiriin myös ilmoittaa. Ei tässä tarvitse siitä olla huolissaan, tehdään vain sellainen, mikä on välttämätöntä, ja lapset ovat heitteillä silloin, kun he ovat ilman huoltajia tuolla kaduilla. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen.

18.29 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Täällä puhutaan tänään ulkomaalaislain uudistamisesta ja viitataan ihan oikeisiin perusteisiin, että meidän tilanne on toisenlainen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2025 vp

tänään kuin on ollut aikaisemmassa vaiheessa. Meillä on jopa itäraja kiinni. Me joudumme aivan toisella tavalla suhtautumaan erilaisiin maahantulosäädöksiin, mitä Suomessa on.

Tässä on sattumalta tänä päivänä kahdesta eri kohdasta tämä ulkomaalaislaki täällä nyt auki. Siellä on viimeisenä asiakohtana tänään lakialoitteeni, joka koskee humanitaarista viisumia, ja siinä on tietysti käänteisesti tämä sama ilmiö, että me joudumme nyt... Muun muassa turistiviisumeja Venäjältä tänne ei sallita, ei anneta niitä tässä vaiheessa lainkaan, ja on yhä enemmän tarvetta myöskin sille, että olisi humanitaarisia perusteita. Pitäisi pyrkiä jollain tavalla tätä asiaa säätelämään, että myöskin ihmisoikeusongelmista kärsivillä ihmisillä — toisinajatteliijoilla, poliittisen opposition edustajilla — on mahdollisuus päästä totalitaarisesta yhteiskunnasta pois. Tämä on vähän niin kuin käänteisilmiö tähän, mistä täällä puhutaan, mutta mielenkiintoinen päivä, että näistä asioista puhutaan yhtä aikaa täällä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vuornos.

18.31 **Henrik Vuornos kok:** Arvoisa puhemies! Jäin vielä pohtimaan, mikä on se hyvä, mitä suojattaisiin hylkäämällä tämä lakiesitys. Eli lakiesityksen tavoitteena on siis tehostaa laittomasti maassa olevien ihmisten palauttamista tai maasta poistamista ja yleisen järjestyksen ja turvallisuuden parantamista. Onko ajattelu siinä, että tämä hylättäisiin, sen suuntaista, että meidän ei esimerkiksi tulisi poistaa maasta ilman oleskelulupaa täällä oleskelevia, vai koetaanko yleinen järjestys ja turvallisuus jotenkin sellaisiksi asioiksi, jotka eivät olisi vakavia kysymyksiä? Kun me tiedetään näistä välineellistetyn maahantulon taustoista esimerkiksi viime vuodelta, niin sieltä ei mitään pyhäkoululaisia rajan yli tullut vaan vakavista rikoksista tuomittuja, epäiltyjä, erinäisiin sotatoimiin osallistuneita henkilöitä, jotka — vaikka he eivät Suomessa mistään rikoksesta joutuisi syytetyiksi tai tuomituiksi — ovat aivan sataprosenttisen varmasti uhka yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle.

Tätä jään kyllä syvästi pohtimaan, miten suomalaisen yhteiskunnan tilaa parantaisi se, että me hylkäisimme tämän esityksen.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.